

TORONTAI

Ára 1 Din	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Vel. Becskerek, Obiljeva (Zápolya) u. 1	POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP	Az előfizetés ára:		Ára 1 Din
	Telefonszámok: Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 21 Sürgőnycim: Torontál, Veliki Becskerek		Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ	Egész évre .300 D Negyedévre . 75 D Félévre ... 150 D Havonta ... 25 D	

LEGUJABB

— Déli telefonjelentéseink. —

Megszűnt a hadiállapot az SHS állam és Törökország között.

Angóra, okt. 30.
Az SHS állam és Törökország megbízottai tegnap írták alá a békeszerződést, amellyel a két állam között megszűnt a hadiállapot. Az SHS állam ugyanis annak ide-

jén nem fogadta el sem a szevensi, sem a lausennei békeszerződést, mert nem akarta vállalni a Törökországtól átvett területek államadosságait. Így azután a két állam között továbbra is fennállott a hadiállapot, amely végre tegnap —

a békeszerződés aláírásával — megszűnt.

Az aláírt szerződés szerint az SHS állam külön egyezkedik az átvett területek adósságainak a hitelezőivel.

Villongás a horvát parasztpárt képviselői között.

Beograd, okt. 30.

Néhány nap óta olyan hírek tartják magukat, hogy a horvát parasztpártban ismeretlen okok miatt meglehetősen feszültség uralkodik. Egyes körök szerint ez a feszültség tisztára személyi ügyekből keletkezett Krnyaz és Baesinics Rude képviselők között, ez az ellentét azonban az utolsó időben már villongássá fajult a klubban, úgy hogy már több képviselő áll egymással szemben.

A bolgár határon még folynak a harcok.

Kavadar, okt. 30.

Ma délelőtt 10 órakor heves fegyver- és gépfegyvertüzeltést észleltek a bolgár határ felől, amit komitabandák mozgolódásának tulajdonítanak a jugoszláv hatóságok.

A görög csapatok ugyanis a népszövetségi tanács döntése alapján, esütörtök reggel 8 órára már kiűrték az összes megszállott bolgár falvakat.

Seraill tábornokot visszarendelik Szíriából.

Páris, okt. 30.

Az új kormány első ténykedése Seraill tábornok, a szíriai hadsereg főparanesnokának visszarendelése lesz. Briand és Painlevé tegnap esti tanácskozásait a főparanesnok felmentésével hozzák összefüggésbe.

A kiszivárgott hírek szerint, Seraill visszahívása azért történik meg, mert őt okolják Damaszkusz elestéért, a francia ellenzék azonban elégedetlen a szíriai haretérről küldött szűkszavú jelentésekkel, amelyek nem tárták fel a hadszíntér igazi hű képét.

Londoni jelentések megerősítik Seraill felmentésének hírét.

TÖZSDE

Október 30.

Beograd, Berlin 1340, Bécs 7945, Budapest 793, Bukarest 1080-75, London 273, Milánó 223 és fél, Newyork 562-75, Páris 238, Prága 167-25.

Zürich, Berlin 123-55, Budapest 72-80, Newyork 518 és háromnegyed, Milánó 2060, Prága 1537 és fél, Wien 73 és fél, Varsó 85, Szófia 375, Bukarest 246, Beograd 920, London 2514, Páris 2180.

Budapest. A gabonapiac tartott. Buza 372, rozs 242 és fél, takarmányárpa 280, sörárpa 350, zab 260, tengeri 280, új 180, korpa 165.

A királyi pár Zágrebben.

Megtekintette a kulturtörténeti kiállítást.

Beograd, okt. 30.

A király zágrebi utjával elmaradt Radies Szeptán tervbevelt beográdi látogatása. A királyi pár ugyanis Ormosból, ahol udvari vadászaton vett részt, Zágrebba utazott, hogy inkognitóban megtekintse a kulturtörténeti kiállítást.

Az állomáson nagy ünnepélyességgel fogadták a királyi párt és így a látogatás inkognitójának megőrzése, a Zágrebben kitört spontán lelkesedés folytán nem sikerült. A város vezetősége várta az udvari vonat beérkezését és a fogadóbizottságban helyet foglalt Radies Szeptán is.

Pontban tizenegy óra öt percekor futott be az udvari vonat Zágrebba. A királyi pár két tiszt és Radonity tábornok kíséretében szállott ki a szalonkocsiból és mosolyogva üdvözölte a fogadtatásra megjelent előkelőségeket.

Radiescsal hosszasan elbeszélgetett a király. A pártvezér engedélyt kért arra, hogy néhány kérdést tehessen, így többek között a görög-bolgár összetűzés ügyében a mire Ófelségétől meg is kapta a hozzájárulást. A beszélgetés végén Radies egy zárt borítékot nyújtott át, amely a „Dom“ egyik legutóbbi cikkét tartalmazta. Mosolyogva jegyezte meg a pártvezér, hogy a cikket

azért tartja fontosnak, mert ebben összeházasította a militarizmust a pacifizmussal.

A királyi pár ezután az akadémia elé hajtatott, ahol Hofiler Iván titkár várta a felséges vendégeket. Hofiler engedélyt kért, hogy a királynéra való tekintettel, a ki még nem bírja folyékonyan az államnyelvet, németül beszélhessen, amire megkapta az engedélyt. Rövid német nyelvű magyarázás után Radies a királynénak azt a kívánságát tolmácsolta, hogy beszéljen horvát nyelven. A kulturtörténeti kiállítás megtekintésénél Hofiler már horvátul kalauzolta végig a királyi párt és kíséretét.

Az akadémiától távozóban a király meghívta Radiesot Beogradba különkihallgatásra.

A kijáratnál hirtelen a királyi pár elé állt egy Bakulity nevű volt kapitány, aki elpanaszolta, hogy állásából elbocsájtották és azóta nagy nyomorban él családjával. Megkérte a királyt, hogy vegye vissza hadseregébe. Ófelsége meghallgatta Bakulityot és felszólította, hogy adja át kérvényét adjutánsának. Az eset után a rendőrség Bakulityot letartóztatta, mert engedély nélkül szólott a királyhoz, este hét órára azonban újra szabadlábra helyezte.

Általánosságban megszavazták a rokkanttörvényt.

Beograd, okt. 30.

A képviselőház ma délelőtti ülésén Kokanovity Csoda képviselő interpellációjára válaszolt az agrárreformminiszter, majd Simonovity szociálpolitikai miniszter elmondotta záróbeszédét a rokkantokról szóló törvényjavaslat felett. A kép-

viselőház száznyolevanegy szavazattal hatvanhárom ellenében általánosságban megszavazta a törvénytervezetet.

A részletes vitát a szkupstina legközelebbi ülésén folytatják, amely esütörtökön délelőtt 10 órakor lesz.

Mi történt az elrabolt kerületi főnökkel és a főpappal.

Beograd, okt. 30.

Blazsity kerületi főnök és Milosevity kerületi főpap elrablása még mindig élénken foglalkoztatja a közvéleményt.

Az újabb jelentések szerint, az elrablottakat az albániai Dózsa faluban őrzik. Tettesnek az értesültek Biliar Riza kacsakot tüntetik fel, aki állítólag néhány napon belül szabadon engedi foglyait.

Ohranából esti keltezéssel táviratot közöl a „Politika“, amely arról számol be, hogy az albániai határ mentén holtan találtak rá az elrabolt kerületi főnök, főpap és gépkocsivezető holttestére.

Újabb értesülések megcáfolják a mai „Politika“ nagy feltűnést keltő hírét és azt állítják, hogy az el-tűntek Albániában vannak és egy kacsak bünszövetkezetnek foglyai. Az albániai hatóságok máris rendeletet adtak ki a bünszökök kézrekerítésére és az elfogottak szabadonbocsátására.

A sok ellentmondó hiradást természetesen fenntartással kell fogadni. A mai helyzet az, hogy az elrablottak sorsa még teljesen bizonytalan.

Az új francia kormány végleges összeállítása.

Páris, okt. 30.

Az új kormány végleges összeállítása a következő:

Elnök és pénzügy Painlevé, költségvetési miniszter Bonnet, igazságügy Chantemes, külügy Briand, belügy Schramek, hadügy Dalaidier, tengerészet Morel, közmunkaügy Demonzie, közoktatás Delbos, földmívelésügy Durand, kereskedelem Vincent, gyarmatügy Berrier, nyugdíjügy Anterion, szociálpolitika Durafon. A francia bank elnöke Cochamet lett.

4. oldal.

Befejezték a közoktatási vitát a radikális-klubban.

Beograd, okt. 30.

A radikális-klubban tegnap este fejezték be a közoktatási vitát. Az utolsó szónok Radonity Jován dr. volt, aki a népnevelést és a középiskolai nevelési témát kritizálta, majd áttérve az egyetemi oktatásra, annak a kivánságának adott kifejezést, hogy az egyetemi tanárok száma törvényileg szabályoztassék.

Vukicsevity közoktatásügyi miniszter mondta el ezután zárószavát, kijelentve, hogy a kormány az elhangzott észrevételekkel behatóan foglalkozni fog.

A képviselőházat elnapolják november ötödikéig.

Beograd, okt. 30.

A képviselőházat valószínűleg holnap el fogják napolni a katolikus ünnepek miatt november 5-ikéig.

Ma fognak az utolsó szónokok beszélni a rokkanttörvény felett és úgy lehet ma már befejezik az általános vitát.

Riport a régi Becskerekről.

1895 okt. 30.

A megyei központi választmány tagjai lettek 3 évre dr. Brájer Lajos, dr. Gyorgyevity Milos, dr. Klein Mór és Steinitzer Géza.

Az evangélikus temetőben Helmbold Károly és neje által épített kápolnát november 2-án fogják felszentelni.

Ma itélkezett a törvényszék Kuszting János dr. és Kovács Izsó dr. fölött, akik párbaj miatt kerültek a törvényszék elé. A tárgyalás óriási érdeklődés és nagy derűtség mellett folyt le.

1905 okt. 30.

November 4-én lesz 25 éve, hogy a Miasszonyunkról nevezett zárdat felszentelték és átadták hivatásának.

A színházban szombaton mutatták be nagy sikerrel Somfai János és Osztie Béla „Szép Ilonka” című operettjét. H. Levai Berta jutalomjátéka volt.

Elmaradt Pasity és Radics találkozója.

Beograd, okt. 30.

Pasity és Radics találkozója, amelyet már tegnapi terveztek, elmaradt. Politikai körökben élénken kommentálják ezt a feltűnő tény, amelyet azonban paraszt-párti körökből azzal igyekeznek enyhíteni, hogy

Radics és Pasity már multkor találkozójuk alkalmával megbeszélték a függő kérdéseket. A paraszt-párt vezetőinek a parlamentbe való belépése amugy sem sürgős, mert ez ráér a következő választásokig.

A négymilliónyi magyar kisebbség sérelmei.

A magyar nemzetgyűlésen sürgetik a panaszok orvoslását.

Budapest, okt. 30.

A nemzetgyűlés tegnapi ülésén Baross János képviselő az utódállamok területén élő magyar kisebbség helyzetével foglalkozott.

Elfogulatlanul megállapítom — mondotta — hogy a népszövetség egy lépést sem tett eddig a magyar kisebbségek érdekében. A magyarországi közvélemény ezzel az elintézésel nem lehet megelégedve. Utat és módot kell keresnie, hogy a négy millió magyar polgári jogait és nemzetiségi törekvéseinek jogosságát elismerjék.

Tizenkilenceszer fordult az utódállambeli magyarság a népszövetséghez és eddig csak a románbánsági és erdélyi telepések panaszait vette érdemleges megbirálás alá, ebben az ügyben is azonban a kisebbségre kedvezőtlen határozatot hozott. Nemesak a négy millió idegen állampolgárságu magyar elégedetlen, hanem orvoslást keres és sürget a kisebbségi sorsban élő ruthén, német és tót lakosság is.

Egyetlen retorziós eszköz van a kezünkben — folytatta Baross — és ez a jóvátétel. Ne fizessünk jóvátételt mindaddig, amíg a magyar kisebbséggel az államokat alkotó többséggel egyenlő jogokat nem biztosítanak.

Utána Kapos József demokrata képviselő ismertette a külállamokban élő kisebbségek sorsát. A béke egyetlen akadálya a kisebbségi kérdés, melynek helyes megoldása még egyre késik, halasztódik. Beszéde további során kitért a magyarság iskolasérelmeire, a lezárt magyar iskolákra.

Teleki Pál gróf ugyancsak a magyar kisebbség ügyében beszélt és kijelentette, hogy a népszövetség az erdélyi telepések ügyét nem mint bírói testület, hanem mint politikai szervezet bírálta felül. Meghallgatva Románia álláspontját és azt tette magáévá a panaszosok meghallgatása nélkül. Ezek után felmerül a kérdés: Bennmaradjon-e Magyarország a népszövetségben. Szerinte a kormánynak komolyan kell foglalkoznia a kérdéssel, mert ilyenformán valóban nincs gyakorlati értelme a népszövetségi tagságnak, ha csak kötelezettségeket ró Magyarországra, a kérelmeket, a panaszokat pedig megváltoztatlanul hagyja, vagy egyoldalúan intézi el.

Bethlen miniszterelnök azonnal válaszolt és beszéde elején nyomatékosan kijelentette, hogy kívánja, hogy az itten történt fejtegetések kiüldön is minél nagyobb visszhangra találjanak.

Felelős helyről állapítja meg, hogy amennyi hasznot jelentett és amennyit köszönhet Magyarország a Népszövetségnek pénzügyi téren, annyira semmisen történt a kisebbségek érdekében. Az a baj, hogy a békeszerződések a győző és legyőzött szempontjából keletkeztek és kétféle jogrendet állapítottak meg. A békeszerződés például a katonai ellenőrzés kérdését három hónapra rendszeresítette és most már negyedik éve nyögjük rettenetes költségeit és terheit. A békeszerződés szerint az elesatolt területeken maradt tisztviselőket az egyes államoknak át kellett volna venni, a valóságban azonban százával és ezrével bocsajtották el őket, akik Magyarországot előzölve, megnehezítették konszolidáló munkánkat.

Biztonsági paktumról, igazi békéről mindaddig nem lehet szó — állapítja meg Bethlen — míg az egyik oldalon állig fölfegyverkezett népek vannak, a másik oldalon pedig teljesen segélytelenek.

Teljesen igaza van Teleki Pál grófnak, hogy a Népszövetség a kisebbségeket nem tett semmit. Ezután természetesnek látszik a kérdés feltevése: „Miért nem hagyjuk ott a Népszövetséget?” Azért csak, mert végeredményben ma még ez az egyedüli fórum, ahol a világ közvéleményével találkozunk.

Bethlen nyilatkozatát az egységes-párt nagy tüntetéssel vette tudomásul.

December ötödikéig befejezik a vitát a görög-bolgár ügyben.

Páris, okt. 30.

A Népszövetség tanácsa felhívta a bolgár-görög határra küldött szakértőket, hogy december 5-ikéig részletes is kimerítő jelentést tegyenek a bolgár-görög konfliktusról.

A jelentés beérkezése után a népszövetségi tanács tanácskozni fog azon, hogy lehetne a jövőben kiküldeni az ilyen incidensek ismétlődését.

Megdrágulnak a telefonbeszélgetési nyugták. A postaügyi minisztérium arról értesítette a noviszádi postaiszolgálatot, hogy november 1-től kezdődően a telefonbeszélgetések alkalmával kiadott nyugták illetékét az eddigi 40 paráról 1 dinárra emelte fel.

Uj fürdő épül Magyarországon. Budapestről jelentik: Hajdu Szoboszló mellett hetvenkét fokos gáz-tartalmu hőforrásra akadtak, amely percnként ezernégyszáz liter káli-sós vizet termel. A község elhatározta, hogy a forrás közelébe fürdőt épít.

HIREK

— okt. 30.

Eljegyzés. Petrovity Bogdán eljegyezte Müller Terit. (Minden külön értesítés helyett).

Küldöttség az alispánnál. A bán-sági kereskedelmi és iparkamara, valamint a becskerei kereskedők egyesülete nevében ma délelőtt Risztly Gyóka kamarai alelnök, a grémium elnöke, Sztanojlovity Sándor kamarai titkár és Terzin Zs. Zsivojn kamarai tag felkereste Krisztity Vása alispánt, akit a kereskedelemügyi minisztérium 630-925. számú rendeletére való hivatkozással megkértek, hogy rendelje el a megye területére a vasárnapra eső hetipiacok áthelyezését és az üzletek zárvatartását. Az említett miniszteri rendelet ajánlja a kamaráknak és a hatóságoknak, hogy a vasárnapra eső piacokat helyezték át hétköznapra, mert a minisztérium nem fogja megengedni, hogy az üzleteket vasárnap nyitva tartás. Az alispán átvette a küldöttségtől a memorandumot és megígérte, hogy áttanulmányozása után meghozza ez ügyben a döntését.

Halálozás. Keller Róbert, a helybeli „Herceg-Bosna biztosító-társaság” tisztviselője tegnap reggel hét órakor, huszonnégy éves korában, tüdővészben meghalt. Az elhunyt temetése ma délután három órakor megy végbe a Bakies-utcai gyászházból.

Egyházzenei műsor. Szombaton, e hó 31-én este 6 órakor az utolsó „Rózsafüzér” ajtosságánál az egyházi énekkar Reimann: „Tantum ergo” Genitori, Gruber: „Litániáját” és Schöpf: „Salve Regináját” fogja előadni. Vasárnap: Mindszent ünnepén az ünnepélyes nagymise alatt Kempter Károly: D-dur miséjét zenekar kísérettel, Gradualera: „Üdvözlégy Mária” Weningertől, Offertoriumra „Andante Religioso” Chopintól, hegedűn előadja: Libor Jdarzil. Hétfőn: Halottak napján reggel fél 8 órakor „Requiem” Güttertől, „Libere” Weningertől, az orgonán: Weninger Petyko. Dirigens: Weninger József.

* LUX ?

Közvetlen telefonvonalat kérnek Becskerek és Alibunár között. A bán-sági kereskedelmi és iparkamara beadványt intézett a noviszádi postaiszolgálatához, amelyben kérte, hogy Becskerek—Alibunár között létesítsenek közvetlen telefonösszeköttetést. A két helység között élénk kereskedelmi összeköttetés van, amely szükségessé tenné, hogy a telefonforgalom lebonyolítását meggyorsítsák. Ez pedig csak úgy lehetséges, ha a jelenleg is fennálló telefonvonalat átalakítják közvetlen vonallá.

* Fern Andra filmje csak felnőtteknek még ma az „Orient”-ben!

Garas helyett fillér. Budapestről jelentik: A pártközi-bizottság tegnap ülést tartott, amelyen határozati javaslatot fogadott el, hogy a pengő kisebb egysége ne a garas, hanem a fillér legyen. A javaslatot ma terjesztik a kormány elé.

* LUX ?

Lehár új operettjének bemutatója. Bécsből jelentik, hogy Lehár új operettjét, a Paganinit, tegnap este mutatták be óriási sikerrel.

Párisi kalandorok?

Nag.

aki mag levé is v M a. e

Orient Bioskop Fern Andra

Pénteken, okt. 30-án 5, 7 és 9 órákor

Pénztárnyitás: d. e. 10—1/2-ig, d. u. 4—5-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. e. 10—11 óráig, d. u. 2 órákor. JÖN! REGINALD DENNY. JÖN!

„Az élő babavásár”-ban, Friedrika Freksa erotikus regénye után, 6 felvonásban.

Az adófellebbezések sorsa. Az egyik szubotivai reggeli lap legutóbbi számában az adófizetők használati kérvényeivel kapcsolatosan azt írta, hogy a jövő héten Beeskereken megkezdí munkásságát a fellebbezéseket tárgyaló bizottság. Értésülésünk szerint, az említett kitétel nem felel meg a valóságnak. A fellebbezési bizottság minden biztonnyal csak a jövő év elején ül össze.

Hogy megváltozott

a világ, amióta mi gyerekek voltunk! A mai gyerek pszichéje egészen más, mint a miénk volt. A háború borzalmait a mai kis gyerek már kiheverte és a nagyokat ért sokféle átok, az ő láthatárát csak növelte. Talán úgy mondhatnám, hogy nem tudunk már olyan nagyon vigyázni a határra, hogy mi való a gyerekeknek és mi nem. És ő a sok nem neki való dolgon kívül rengeteg olyat is profitál, amit jó, ha már gyerekkorban megszok. Azért ne higgyétek, hogy távol áll tőle a glükkerzés, a sárkányeregetés, futball és a többi játék gyönyörűsége. Azért gyerek ő! Csak, mintha kissé öregebb volna mint mi — a szülei! Dehát ezt már a sors akarta így. Ezek a gondolatok támadtak bennem, amikor tegnap egy szülő elmondta nekem ezt a bájos kis históriát a hat éves kis fiáról. A gyereket most iratták be az iskolába és lát ott szerb nyelvet is tanul. Már most azt az ajánlatot tette neki a mamája, hogy miután ő sem tud szerbül — Őcsi tanítsa meg a mamát is és erre a célra kapott is egy dinárt, hogy vegyen rajta füzetet, amelybe majd a mama írja a nyelvi gyakorlatokat. A kis fiú megvette a füzetet, de a véletlen éleje hoz egy pocolyát és a füzet isten tudja hogy, beleesik a vízbe és odavan! Az önézet nagyobb a gyereken semhogy hazamenjen és bevallja ügyetlenségét, vesz hát egy másik füzetet! Igen ám, de dinárja nincs, ha pedig kérne, be kellene vallani mire kell és akkor kitudónék az ügyetlenség. Most jön a mentő ötlet! A nyáron vendégségben volt Abbáziában és onnan maradt neki két lírája. Kapja magát bemegy a városba egy bankot keresni, hogy beváltsa a két lírát. A bankok tolakszanak egymás ellen és Őcsi mégse talál egy bankot sem, amely beváltaná a pénzt! Egy merész elhatározással belép tehát az egyik fűszerkereskedésbe, ahol ő irkát vett már és azt mondja a kereskedőnek: „Kérem szépen én egy irkát szeretnék venni, de nincsen dinár pénzem, csak líram van. Tudom, hogy ez a két líra négy dinárt ér. Fizethetek én kérem lírával?” A kereskedő csöndes mosollyal kiad Őcsinek egy irkát és három dinárt és Őcsi olyan természetesen sülyeszi el a három dinárt a zsebébe — mintha örökéig valutában utazott volna.

A tegnap óta — századok multak el, isten bizony!

* Ki ne ismerné Molnár Ferenc kiváló alkotását, a „TESTÖR”-t?

Ref. istentisztelet lesz október 31-én, a reformáció emléknapiján délelőtt 10 órákor.

* „TESTÖR”!

A szerb Nemzeti Színház Perlezen. A szerb Nemzeti Színház vendégszereplését Perlezen az ottani közönség lelkes elismerése mellett fejezte be. A társulat minden egyes tagja művészi tökélytel játszott szerepét. A fővárosi nivón álló előadások sokáig feledhetetlen emléket hagytak a közönségben. M. Dusánovity „Faun”-ja s minden szerepében is, Dinity igazgató szerepei „Játék a halállal”, „Milyen az apa, olyan a fia” stb., P. Almazsanovity Sluka minden szerepében, de főleg a „Féltékenység”-ben és „Golgota”-ban, Markovityné és Zsivanovity a „Smrt majka jugovitya”-ban, stb. Raskovity „Ibsen”, „Kisérletek”, de minden egyéb szerepében is kifogástalan alakítást nyújtottak — hogy bírálni nem, csak dicsérni lehet őket. A társág többi tagjai: Dinityné, Dusánovityné, Avirovity, Szavity, Silajzity, Kozomara és a kis Dusánovity méltó partnerei eme kiváló művészeknek, kik szerepeikben nagy ambícióval, hozzáértéssel, pompás összjátékot produkáltak, amilyenre csak hívatásuk magaslatán álló színészek képesek. A fogyatékos szerb nyelvtudással is tökéletesen meg lehet érteni az előadást, mert alakításuk annyira hűek, hogy a cselekményt igen jól lehet követni. A tavasszal Velikibeckerekén szerepel a társulat és a perleziek máris készülnék a rövid idő alatt annyira megszeretett művészek viszontlátására. (perlezi.)

* „TESTÖR”!

India új alkirálya. India új alkirálya, londoni jelentések szerint, Falwood lett, aki eddig földművelésügyi miniszter volt.

* Molnár Ferenc „TESTÖR”-étől kezdődőleg az „Orient”-ben.

* LUX?

Orvosi műtétet végeztek gróf Bethlen Istvánnál. Budapestről jelentik: Bethlen István gróf magyar miniszterelnök feleségén, gróf Bethlen Margiton tegnap vakbél operációt hajtottak végre. A műtét sikerült és a miniszterelnöknek állapotában mára már lényeges javulás állott be.

* „TESTÖR”!

Beeskereket bekapcsolják a noviszád—pécsi telefonvonalba. Megírta a „Torontal”, hogy a bánsági kereskedelmi és iparkamarának Zágreb-ban járt titkára megsürgette az ottani postaigazgatóságnál Beeskerek bekapcsolását a noviszád—pécsi telefonvonalba. A postaügyi miniszterium most választott a közbenjárásra és értesítette a kamarát, hogy minden intézkedést megtett a kívánság teljesítése érdekében. Érintkezésbe lépett a magyar kormányval és kérte a hozzájárulás megadását.

* A „Testör”-höz jegyek elővételben az „Orient”-mozi nappali pénztáránál d. e. 10 és 12 óra között máraphatók!

* Sövärgó kiáltás a címe annak a gyönyörű filmregénynek, mely ma, pénteken csak 5, 7 és szombaton 5, 7 és 9 órákor fut le a Balkán Bioskop mozivásznán a főszerepben a bájos Mary Aster. — Ma, pénteken este 9 órákor — tekintettel arra, hogy a Balkán Bioskop nézőtere kicsinynek bizonyult az érdeklődők befogadására — közkívánatra még egyszer a Habsburgház tragédiája.

A tuberkulózisról.

Ezt a betegséget csakis jó levegő, jó táplálkozással, napfényes edzéssel, azaz higiénias — diétás módon, jelenleg sanatóriumokban lehet biztosan gyógyítani. Az orvosok szektak azonban még tuberkulint használni, azaz tuberkulózis bacillusek különböző oldatát, melyet a bőr alá fecskendeznek, illetve a bőrbe bedörzsölnek. A tapasztalat azonban mutatja, hogy legtöbb esetben ezek sem használnak, úgy hogy a legtöbb tanár már nem is ajánlja. A tuberkulint egyes orvosok használják ugyan, de csak egyéni benyomás alapján. Biztos értékkel azonban a tuberkulin preparátumok nem bírnak. S megjegyzem, hogy a mai kereskedelmi világban már annyiféle tuberkulint gyártanak, mely a gyártónak jó, de a betegnek nem használ, sőt inkább árt.

Ujabbban egy diófalevélszeretumot — karyont, azonkívül különféle nagyon mérges aranykészítményeket, mint pl. krysolgan, sanocrysin stb. is szoktak használni, azonban ezek a szerek is mind kísérleti stádiumban vannak.

Legujabbban azt tapasztalták, hogy a rézbánya- és szénbányamunkások nem kapják meg a tuberkulózist s így már azon spekulálnak a gyárosok, hogy réz- és szénport akarnak behelhetni, amely orvosi szempontból elvetendő, mivel mindenféle por a tüdőben mint idegen test hat s esetleg a még nem nagyon beteg tüdőt még jobban sérti. Mult évben említettem, hogy pl. az egyik tüdőfél nagyon meg van támadva s a másik még egészséges, úgy a beteg tüdő és mellhártya közé gázt vagy levegőt szivattyuznak s így a beteg tüdőt összenyomják, azaz pneumothoraxot csinálnak, azaz az összenyomott tüdőt kikapcsolják s ez összezugsugorodik s gyógyul, míg az egészséges tüdőfél tágul és átveszi a munkaképességet. Előfordul azonban, hogy a beteg tüdőt nem lehet egészen összenyomni, hanem a mellhártyával össze van növe helyenkint s így ujabbban behatolnak egy villamos tűkörrel s ennek ellenőrzése mellett ezeket az összenőtt szalagokat izzó elektroddal átvágják, hogy azután teljes légmellet

csinálhassanak. Előfordul azonban, hogy a nagyon beteg tüdőfél egészen összenőtt; akkor hátul az I. bordától a XII-ig kisebb-nagyobb darabokat kivágnak — mely darabok egymás mellé rakva egy méter hosszúságot tesznek ki — s így összenyomják a tüdőt, t. i. az egész mellkasfél összezsugorodik, felszorítja s összenyomja a tüdőt. Tehát látjuk, hogy a tüdőbajt már sebészileg is szép eredménnyel kezelik.

Mindebből látjuk, hogy az egyedüli biztos gyógymód marad a higiénias diétás s ez után rendezkedhetik be az állam és társadalom. Látjuk ugyanis, hogy művelt és gazdag államokban a halálozási százalékot 10-re, sőt 9-re leszorították s ezen államokban szigorúan be is tartják az óvintézkedéseket és egyéb higiéniai rendszabályokat. Így pl. a tüdővészteszt anyától a szülés után 3 évre elveszik a csecsemőt. Azután, ha egy családtag megbetegszik, úgy azt is kiveszik a családból és sanatóriumba helyezik. Azután felállítottak dispensaireket, azaz oly intézeteket, ahol a szigorúan el nem különíthető beteg ellenőrzés alatt áll, ingyen gyógykezelik és anyagiilag is támogatják, hogy jobb élelmezésben részesüljön. A beteg evőeszközeit, ruhaneműit, ágyneműjét, valamint köpétét fertőtlenítik. Egszóval a tuberkulózis bacillusát irtják. Ezzel a borzasztó népbetegséggel, amely a legtöbb áldozatot szedi, kell, hogy a társadalom és az állam megküzdjön. Persze ezt a népnagyvályt nem lehet oly gyorsan kiirtani, azonban reményünk van, hogy majdan óvintézkedések által a betegségnek elejét fogjuk venni s a szigorú óvintézkedések által terjedésének gátat fogunk vetni.

Dr. Kuszing János.

Irodahelyiség

a Főutca végén, a Vilzonov-
téren kiadó. — Bővebbet:

Benő Testvéreknél

Velikibeckerek.

Divat-, rövidaru-, szövött- és
játékkereskedés. 2323

Egy

fűszerüzlet

más vállalkozás miatt eladó.

„BEGA” hirdető és közvetítő,
a főpostával szemben. 2328

Kis Kaszinó étterem Nemanjina-utca 8.	Felvesz abonenseket heti 140 és havi 600 dinárért kenyérrel együtt.	Kis Kaszinó étterem Nemanjina-utca 8.
	Szolid kiszolgálás! Minden este zene! Tulajdonos LAKATUS CVÉTA.	

Október 31-én, szombaton és november 1-én, vasárnap este a Grosz-féle vendéglőben (Zsitni trg)

disznótoros vacsora.

Kitünő kudinai borok! Jó ételekről és italokról gondoskodik

Grosz Márton vendéglős. 2332

Heti vagy havi abonenseket szolid árak mellett vállalok!

4. oldal.

le

Szezon-
san az ősz
zünk mos
kedvvel é
ményekkel
bénító na
tozatlanu
nehezedik
világra.

Az idők
bizony it
fális össz
más várc
koddatás
mégsem t
viszonyol
hősiesen
mi eszre
jelensége
nagy érd

A váls
kezdeten
latokat:
nyitott i
egész so
vasz egy
jóslatok
ki keres
ge, józa
szorgalm
mindig
előretör

S ez n
kereske
junktur
vót tart
kétségte
Kereske
nak ere
város eg
tésében.
mértékt
nek, mi
turális
sát. Ke
lom int
elemelh
végezne
kulásál
adnak
lyek I
suknál
hivatva

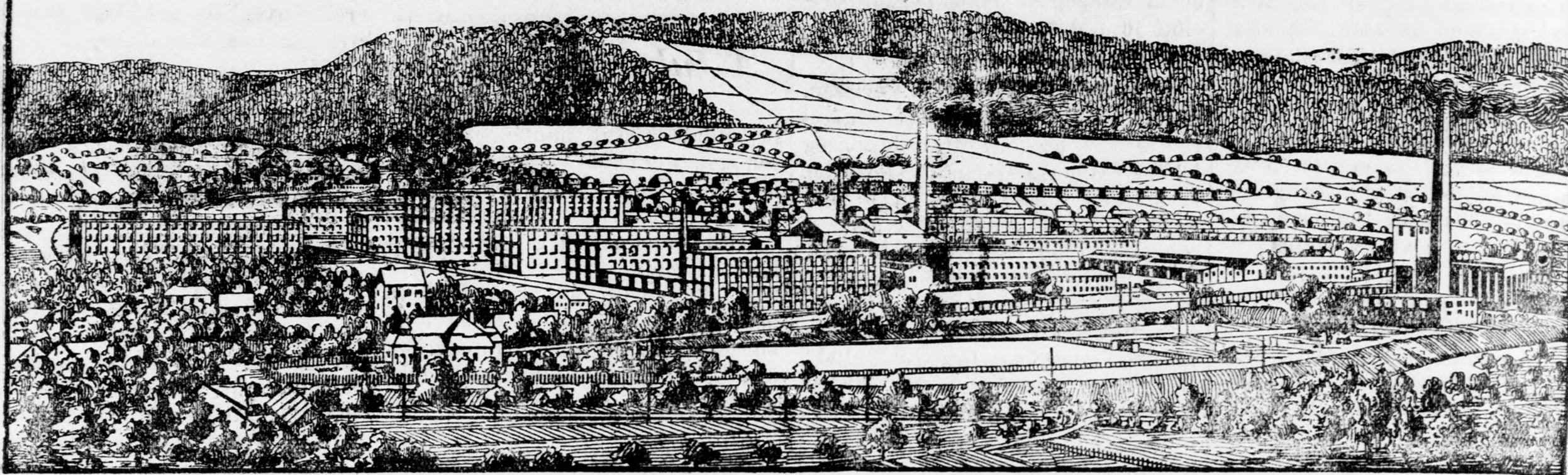
Agr
gazdas
minálj
kulása
ges st
keresk
kája a
ben ta
letek.
agrár
lunk I
Megdö
resked
mellye
nebb
Az eg
zönseg
gathat
kedése
ják k
kat. S
vásár
beesk
reklár
azt a
lását

Nag

aki
mag
leve
is v

M
a. e

Bata

EUROPA

LEGNAGYOBB GYÁRA

5000 buzgó munkása óránként
5000 pár jó és olcsó

Bata

cipőt készít el.

Zagreb
Beograd
Osijek

Sombor
Vel. Becskerek
Dubrovnik
Spitt

Sarajevo
Novi Sad
Brod n./S.
Zemun

Subotica
Skoplje
Maribor